

ПРОЄКТ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

«Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 081 Право

галузь знань 08 Право

Кваліфікація: магістр права

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

_____ С.М. Шкарлет

(протокол № __ від " __ " _____ 20__ р.)

Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 20__ р.

Ректор _____ О.О. Новомлинець

(наказ № __ від " __ " _____ 20__ р.)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проєктною групою у складі:

1. Остапенко Л.А., директор Навчально-наукового інституту права і соціальних технологій, к.ю.н., доцент – керівник проєктної групи.
2. Коломієць Н.В., завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, д.ю.н., професор.
3. Сенченко Н.М., доцент кафедри кримінального права та правосуддя, к.ю.н., доцент.

Розроблено на основі Стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 № 643.

Додаються рецензії зовнішніх стейкхолдерів:

1. Профіль освітньо-професійної програми «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» зі спеціальності 081 «Право»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Національний університет «Чернігівська політехніка» Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Юридичний факультет Кафедра кримінального права та правосуддя
Ступінь вищої освіти та кваліфікація мовою оригіналу	Магістр Магістр права
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1,4 роки
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія. Україна. Сертифікат про акредитацію серія УД №26014126. Термін дії сертифіката до 01.07.2023
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальностей 081 «Право» та 293 «Міжнародне право» за результатами Єдиного фахового вступного випробування
Мова викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 01.07.2023 або до заміни новою
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php
2 – Мета освітньої програми	
Метою освітньо-професійної програми є підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців у галузі права через здобуття поглиблених теоретичних і практичних знань здобувачами вищої освіти за спеціальністю 081 Право, зокрема, щодо міжнародного досвіду становлення та розвитку органів кримінальної юстиції; Європейських стандартів у галузі кримінальної юстиції; пріоритетних напрямів подальшого розвитку органів кримінальної юстиції в контексті реформування судово-правової системи нашої держави та приведення її інститутів до вимог європейських та міжнародних стандартів, а також інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру та вирішення практичних проблем у галузі права відповідного рівня професійної діяльності.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	Галузь знань - 08 «Право» Спеціальність - 081 «Право» Об'єкт вивчення: право як соціальне явище та особливості його застосування, що ґрунтуються на правових цінностях та принципах, в основі яких покладені людська гідність та верховенство права. Цілі навчання: набуття здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері правотворчості і правозастосування та/або у

	<p>процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: правові доктрини, цінності та принципи на яких базується творення права, його тлумачення та особливості застосування.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ; методики з правової оцінки поведінки чи діяльності індивідів і соціальних груп, ідентифікації правової проблеми та її вирішення на основі принципів права; цифрові технології, методи оцінювання та аналізу інформації, методи доведення.</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасне інформаційно-комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та спеціальне програмне забезпечення, що застосовуються у діяльності в сфері права.</p>
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна програма для підготовки магістрів має студентоцентрований характер, орієнтована на реалізацію навичок soft skills з акцентом на практичну компоненту, з урахуванням в тому числі регіональної специфіки та потреб роботодавців.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Програма сфокусована на підготовку висококваліфікованих фахівців, які володіють систематизованими знаннями та компетентностями у сфері права, зокрема, матимуть здатність розв'язувати складні задачі дослідницького характеру та практичні проблеми у галузі кримінального, кримінального процесуального права. Ключові слова: право, кримінальне право, кримінально-процесуальне право, кримінальна юстиція.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» для підготовки магістрів орієнтована на підготовку фахівців, які матимуть глибокі теоретичні і практичні знання, навички та вміння з питань застосування положень кримінального та кримінального процесуального законодавства.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування на посади відповідно до Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010), які потребують наявності вищої освіти зі спеціальності 081 Право. Зокрема, випускники можуть працювати у судах, органах прокуратури, адвокатури, Служби безпеки України, Національній поліції України, Державної прикордонної служби України, Державної податкової служби України, Державної митної служби України, Державної кримінально-виконавчої служби України, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, системі безоплатної правової допомоги, нотаріальних органах, центрах надання адміністративних послуг, органах державної влади та місцевого самоврядування, в юридичних службах підприємств, установ, організацій різних форм власності.
Подальше навчання	Право продовжити навчання за програмою третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	

Викладання та навчання	<p>Освітній процес в Університеті здійснюється з використанням інноваційних методів навчання, у тому числі із застосуванням сучасних електронних засобів дистанційної підтримки процесу підготовки фахівців (система Moodle) за такими формами:</p> <ul style="list-style-type: none"> – навчальні заняття; – самостійна робота; – практична підготовка; – контрольні заходи. <p>Основними видами навчальних занять в Університеті є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лекція; – практичне, семінарське, індивідуальне заняття; – консультація.
Оцінювання	<p>Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти Університету включає поточний, проміжний та семестровий контроль знань з навчальних дисциплін, оцінювання результатів практик і атестацію за певним освітнім ступенем (здійснюється на підставі Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою університету 31.08.2020, протокол № 6, та Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка», затв. Вченою радою університету 31.08.2020, протокол № 6).</p>
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	<p>Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово. ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК11. Здатність до ініціативності, відповідальності та навички до превентивного і аварійного планування, управління заходами безпеки професійної діяльності, уміння приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях, лідерські якості та знання міжнародних норм і законодавства України у сфері безпеки життєдіяльності населення, системи управління охороною праці та цивільного захисту.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) (СК)	<p>СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p>

	<p>СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.</p> <p>СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.</p> <p>СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.</p> <p>СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.</p> <p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.</p> <p>СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.</p> <p>СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.</p> <p>СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p> <p>СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.</p> <p>СК12. Здатність утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.</p> <p>СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.</p> <p>СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.</p> <p>СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.</p> <p>СК16. Здатність оцінювати природу і характер державно-правових процесів і явищ в сфері кримінальної юстиції.</p> <p>СК17. Здатність застосовувати знання щодо дотримання прав особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.</p>
7 – Програмні результати навчання	
	<p>РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.</p> <p>РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.</p> <p>РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення</p>

матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

PH 4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

PH 5. Вільно спілкуватися іноземною мовою професійного спрямування (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

PH 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опанувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

PH 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

PH 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

PH 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

PH 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

PH 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

PH 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

PH 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

PH 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

PH 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

PH 16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

PH 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

PH 18. Забезпечувати гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності за колективну та власну безпеку; використовувати методи превентивного та аварійного планування, керувати заходами з безпеки професійної діяльності, приймати рішення у складних та непередбачуваних ситуаціях, вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог цивільного захисту та охорони праці.

	<p>РН 19. Приймати рішення у сфері кримінальної безпеки держави.</p> <p>РН 20. Здійснювати захист прав людини і громадянина під час кримінального провадження та надання інших видів правової допомоги.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Викладання правничих дисциплін навчального плану забезпечують висококваліфіковані науково-педагогічні працівники: доктори юридичних наук, професори та кандидати юридичних наук, доценти. До викладання дисциплін практичного спрямування залучаються фахівці-практики та науковці інших кафедр університету. Підбір кадрового забезпечення відбувається з урахуванням дотримання вимог, передбачених Ліцензійними умовами.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Національний університет «Чернігівська політехніка» має у своєму розпорядженні необхідну матеріально-технічну базу, що забезпечує підготовку та науково-дослідну роботу здобувачів вищої освіти. Для реалізації освітньо-професійної програми університет має: а) навчальні корпуси та гуртожитки. Для проведення лекційних та семінарських занять використовуються лекційні зали та аудиторії. Усі навчальні приміщення обладнані устаткуванням, технічними засобами навчання. б) бібліотеку (у тому числі електронну) з технічними можливостями перекладу основних бібліотечних фондів в електронну форму; в) комп'ютерні класи, обладнані сучасною комп'ютерною технікою. Для зручності є доступ до мережі Wi-Fi; г) спортивно-оздоровчий комплекс, оснащений новітніми тренажерами, та стадіон; д) функціонує юридична клініка «Adiutorium» як структурний підрозділ університету. З метою забезпечення доступності навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення створені умови для їх безперешкодного доступу до навчальних аудиторій. Усі приміщення та будівлі знаходяться в задовільному санітарно-технічному стані. Функціонують офіційні сайти Національного університету «Чернігівська політехніка», юридичного факультету, кафедри кримінального права та правосуддя.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін (робочі програми, силабуси, конспекти лекцій, методичні матеріали для проведення практичних занять, самостійної роботи здобувачів вищої освіти, курсових робіт, завдання для поточного та підсумкового оцінювання знань, перелік рекомендованої літератури тощо) представлено в системі дистанційного навчання MOODLE НУ «Чернігівська політехніка» та в паперовому виді зберігається на кафедрі.</p> <p>Здобувачі вищої освіти та викладачі можуть використовувати бібліотечно-інформаційну систему, наукову бібліотеку Університету. Інформаційні ресурси бібліотеки за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у галузі. Ресурси Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка» доступні через внутрішню та зовнішню мережу.</p>

9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Питання академічної мобільності врегульовані Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Національного університету «Чернігівська політехніка» (затверджено вченою радою університету 31.08.2020, протокол № 6).</p> <p>Допускаються індивідуальні угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах та наукових установах України.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Академічна мобільність здобувачів вищої освіти здійснюється на підставі укладення угод про співробітництво між іноземним або вітчизняним вищим навчальним закладом та Університетом за узгодженими та затвердженими в установленому порядку індивідуальними навчальними планами студентів та програмами навчальних дисциплін.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, Порядку організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства в НУ «Чернігівська політехніка».</p>

2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність для освітнього ступеня «магістр»

2.1 Перелік компонентів ОП

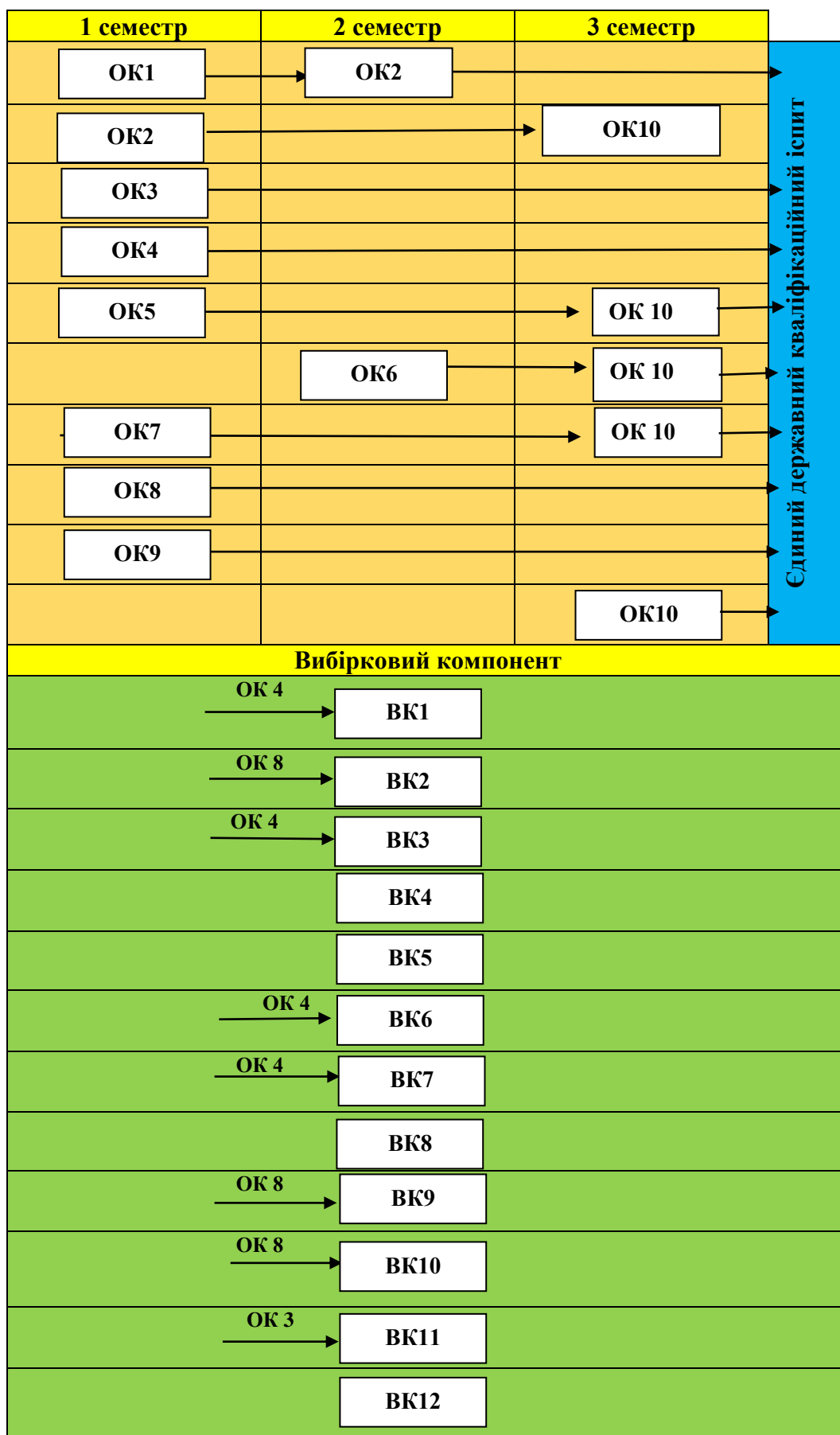
ОБОВ'ЯЗКОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики)	Кількість кредитів	Форма під- сумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Академічна англійська мова	4	диф. залік
ОК 2	Цивільний захист та охорона праці в галузі	3	диф. залік
ОК 3	Адаптація кримінального законодавства України до стандартів права ЄС	4	екзамен
ОК 4	Проблеми національного та міжнародного кримінального права	4	екзамен
ОК 5	Проблеми публічного та приватного права	5	екзамен
ОК 6	Професійні стандарти та етика правника	3	диф. залік
ОК 7	Тенденції судового та позасудового вирішення правових спорів	3	диф. залік
ОК 8	Актуальні проблеми досудового розслідування	6	екзамен/КСР
ОК 9	Актуальні проблеми конституційного права	4	екзамен
Практична підготовка			
ОК 10	Виробнича практика	30	диф. залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		66	

ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
ВК 1	Проблеми виконання покарань за кримінальним законодавством України	4	диф. залік
ВК 2	Актуальні проблеми криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень (на прикладі Чернігівської області)	4	диф. залік
ВК 3	Організаційно-правові засади національної безпеки України	4	екзамен
ВК 4	Судове адміністрування	4	екзамен
ВК 5	Перехідне правосуддя	4	диф. залік
ВК 6	Міжнародне гуманітарне право	4	диф. залік
ВК 7	Актуальні проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	4	екзамен
ВК 8	Порівняльне кримінально-виконавче право	4	екзамен
ВК 9	Проблеми теорії доказів у кримінальному провадженні	4	екзамен
ВК 10	Стратегія і тактика участі адвоката у кримінальному провадженні	4	екзамен
ВК 11	Проблеми застосування практики Європейського суду з прав людини у кримінальному судочинстві	4	екзамен
ВК 12	Актуальні проблеми профілактики кримінальних правопорушень	4	екзамен
Загальний обсяг вибірових компонент:		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.2 Структурно-логічна схема ОП

OK – обов'язковий компонент; BK – вибірковий компонент

3. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту (ЄДКІ), у порядку визначеному Кабінетом Міністрів України або атестаційного іспиту у разі не проведення ЄДКІ.

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5	ВК 6	ВК 7	ВК 8	ВК 9	ВК 10	ВК 11	ВК 12	
ЗК 1					+				+										+				
ЗК 2					+			+	+			+						+	+				
ЗК 3			+	+	+	+			+			+	+					+	+		+	+	
ЗК 4						+	+			+											+		
ЗК 5	+																						
ЗК 6							+							+									
ЗК 7						+				+			+				+				+		+
ЗК 8							+	+		+											+		
ЗК 9	+		+	+											+	+						+	
ЗК 10								+															
ЗК 11		+								+													
СК 1					+		+	+	+		+		+		+	+					+	+	
СК 2			+						+													+	
СК 3			+						+													+	
СК 4			+	+												+		+				+	
СК 5			+	+	+			+			+	+					+		+	+	+	+	
СК 6									+	+			+			+	+				+		
СК 7							+	+						+					+	+			
СК 8							+																
СК 9					+				+				+					+					+
СК 10										+	+	+			+	+	+				+	+	
СК 11							+	+													+		
СК 12						+				+											+		
СК 13						+				+				+							+		
СК 14									+														
СК 15								+															
СК 16								+			+	+	+				+	+	+	+	+	+	+
СК 17								+											+	+			

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання
відповідними компонентами освітньої програми**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5	ВК 6	ВК 7	ВК 8	ВК 9	ВК 10	ВК 11	ВК 12	
PH 1					+				+				+		+								+
PH 2						+																	
PH 3			+	+	+	+			+			+				+		+					
PH 4									+														
PH 5	+																						
PH 6						+	+	+									+		+	+			
PH 7									+	+	+	+		+	+		+		+	+	+	+	+
PH 8									+	+		+											
PH 9						+								+						+			
PH 10			+	+												+		+			+		
PH 11			+	+	+			+			+						+	+	+		+	+	+
PH 12			+						+													+	
PH 13									+	+	+						+		+		+		
PH 14								+												+			
PH 15							+			+					+					+			
PH 16									+														
PH 17							+			+			+			+							+
PH 18		+																					
PH 19								+				+	+		+		+	+					+
PH 20								+												+			

6. Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 № 643. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-magistr-643-20072022.pdf>
2. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 18.08.2022).
3. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення 18.08.2022).
4. Національна рамка кваліфікацій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення 18.08.2022).
5. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF> (дата звернення 18.08.2022).
6. Higher Education in the World 8 - Special issue. New Visions for Higher Education towards 2030. Barcelona, GUNi, May 2022. URL: https://www.guninetwork.org/files/concept_note_guni_2021_new_visions_for_he_2030_def.pdf (дата звернення 18.08.2022).